

2 december 2005

Onderwerp: Contra-expertise NCKO-Onderzoek

Geachte heer Camps,

Zoals toegezegd hebben wij een contra-expertise verricht naar de gevolgen van een frauderende observator voor het NCKO-Onderzoek, waarop wij in deze brief nader ingaan.

Inleiding

Het NCKO (Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek) heeft in de eerste maanden van 2005 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de kinderopvang. Dit onderzoek heeft geresulteerd in het in augustus 2005 verschenen rapport "Kwaliteit van Nederlandse kinderdagverblijven: Trends in kwaliteit in de jaren 1995-2005". Er zijn vijftig kindercentra onderzocht. Onlang is gebleken dat een van de zes observatoren die het veldwerk van het onderzoek hebben uitgevoerd, heeft gefraudeerd. Hierdoor zijn de gegevens van acht van de vijftig kindercentra niet bruikbaar. Dit betekent dat er 42 kindercentra overblijven om te worden betrokken in de analyse. De onderzoekers hebben een nieuwe analyse uitgevoerd op basis van deze 42 kindercentra en komen tot de conclusie dat de resultaten niet substantieel veranderen in vergelijking met de analyse van de complete steekproef van vijftig kindercentra.

IWI is gevraagd een oordeel te geven over de vraag of de bovenstaande conclusie van de onderzoekers gerechtvaardigd is.

Bevindingen

Er zijn twee aspecten die een rol spelen bij de beantwoording van de vraag of het verlies van acht kindercentra voor de analyse een probleem vormt.

1. Er is sprake van een kleinere omvang van de steekproef. Dit betekent dat de betrouwbaarheidsintervallen groter zullen worden, waardoor de uitkomsten minder precies zullen zijn.
2. De acht kindercentra die uit de analyse zijn gehouden zouden kunnen afwijken van de 42 overige kindercentra. Dit kan tot vertekening van de uitkomsten leiden.

AD 1

De onderzoekers hebben de in het rapport beschreven analyses opnieuw uitgevoerd met de 42 overgebleven kindercentra. De onderzoekers laten zien dat, ondanks de kleinere omvang van de steekproef en de daardoor (iets) grotere betrouwbaarheidsintervallen, de conclusies die op basis van het onderzoek kunnen worden getrokken, niet substantieel zijn veranderd. Zij rapporteren dat de significante verschillen die op basis van de analyse van 50 kindercentra zijn aangetroffen, blijven bestaan wanneer 42 kindercentra in de analyse

worden betrokken. Dit geldt zowel voor de resultaten van het onderzoek van 2005, als voor de vergelijking van deze onderzoeksresultaten met de resultaten van soortgelijke onderzoeken uit 1995 en 2001.

De bevindingen van de onderzoekers zijn voldoende overtuigend om te kunnen concluderen dat het feit dat er door de kleinere steekproef sprake is van grotere betrouwbaarheidsintervallen, geen substantiële invloed heeft op het algemene beeld dat het onderzoek oplevert.

AD 2

De centrale vraag bij dit aspect is of de acht kindercentra die door de frauderende observator zijn behandeld, een random deelverzameling zijn van de complete steekproef van vijftig kindercentra. Dit zal het geval zijn wanneer de vijftig kindercentra puur at random over de codeurs zijn verdeeld. Alleen dan kan met zekerheid worden gezegd dat de representativiteit van de nieuwe steekproef vergelijkbaar is met die van de oorspronkelijke steekproef.

Navraag bij de onderzoekers wijst uit dat er geen sprake is geweest van een at random verdeling van de gemeenten over de codeurs. Er is bij de verdeling rekening gehouden met de woonplaats van de codeur. Er is wel voor gezorgd dat niet alle kinderopvangcentra uit een regio door één codeur werden gedaan. Er is dus enige spreiding (niet alles uit één regio is door één codeur gedaan), maar tegelijk is er ook sprake van clustering, waarbij voornamelijk de woonplaats van de interviewer leidend is geweest.

Dit betekent dat er niet automatisch vanuit kan worden gegaan dat de representativiteit van de nieuwe steekproef vergelijkbaar is met die van de oorspronkelijke steekproef.

Er zijn vervolgens verschillende methoden waarmee je kunt onderzoeken of er sprake is van vertekening als gevolg van de uitval van de acht kindercentra:

1. het onderzoek bij de acht kindercentra opnieuw uitvoeren;
2. de “worst case scenario”-toets (of hier eigenlijk: “best case scenario”);
3. vergelijking van de acht kindercentra met de 42 kindercentra op basis van de vragenlijst die door een vertegenwoordiger van de kindercentra zelf is ingevuld.

De eerste methode is de enige waarmee volledige zekerheid kan worden verkregen, omdat dan de gegevens van de acht kindercentra alsnog kunnen worden opgenomen in de analyse. Gezien de kosten en doorlooptijd die hiermee gemoeid zijn, lijkt dit geen realistische optie.

De tweede methode neemt het algemene beeld dat uit het onderzoek komt als uitgangspunt. Zolang dit algemene beeld niet verandert, en daarmee de conclusies die op basis van het onderzoek zijn getrokken niet veranderen, is er geen wezenlijk probleem. Het algemene beeld van het onderzoek is dat op veel aspecten de proceskwaliteit van de kinderopvang gemiddeld op een laag niveau zit. Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de situatie in de kinderopvang over de hele linie (met uitzondering van een enkel aspect) aanzienlijk is verslechterd ten opzichte van de jaren 1995 en 2001, toen soortgelijke onderzoeken zijn

uitgevoerd. Wanneer het uitgangspunt wordt genomen dat de acht kindercentra die zijn weggevallen tot de beste kindercentra behoren en desondanks het algemene beeld van het onderzoek niet wijzigt, dan is er grond om aan te nemen dat de resultaten van de analyse van de 42 overgebleven tot een algemeen beeld leidt dat niet afwijkt van het beeld dat zou zijn aangetroffen wanneer het onderzoek onder alle 50 gemeenten uit de oorspronkelijke steekproef zou zijn uitgevoerd.

De onderzoekers hebben deze methode toegepast en gevonden dat het algemene beeld niet verandert, wanneer de acht verwijderde kindercentra in de analyse worden meegenomen met de scores van de acht beste kindercentra uit het onderzoek.

De derde methode vergelijkt de acht met de 42 overige kindercentra op gegevens die voor beide groepen beschikbaar zijn, in dit geval gegevens uit de door de kindercentra zelf ingevulde vragenlijsten.

We hebben uit deze vragenlijst een aantal vragen geselecteerd, waarin voldoende spreiding van antwoorden zat om een zinvolle vergelijking te kunnen maken (dat wil zeggen, geen vragen waarop bijna alle kinderdagverblijven hetzelfde antwoord hebben gegeven). Wij hebben geen significante verschillen tussen beide groepen kindercentra aangetroffen. Het is wel goed te beseffen dat dit mede wordt veroorzaakt doordat er sprake is van een kleine steekproefomvang. Dit betekent dat alleen echt grote verschillen significant zullen zijn.

Wel is er een aantal verschillen dat redelijk groot is, maar dus niet significant. De acht kindercentra die door de frauderende codeur zijn gecodeerd, bestaan in vergelijking met de overige kindercentra iets langer, hebben gemiddeld meer medewerkers en hebben minder vaak 2 leidsters (en vaker 1 leidster). Ze zijn ook iets meer vroeger open en bieden iets meer de mogelijkheid om kinderen de hele dag te brengen en te halen.

Er zijn dus wel enige aanwijzingen dat er sprake is van verschillen tussen beide groepen kindercentra, maar mede door de kleine steekproefomvang kan niet met zekerheid worden gezegd dat de aangetroffen verschillen niet het gevolg zijn van toeval.

Conclusie

Op basis van het bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het algemene beeld is dat op basis van de analyse van de overgebleven 42 kindercentra is verkregen de doelpopulatie op eenzelfde wijze weerspiegelt als het beeld dat verkregen zou zijn na een analyse van de vijftig kindercentra uit de oorspronkelijke steekproef. Wel zijn de resultaten van de analyse, door de kleinere omvang van de steekproef, iets minder precies.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De inspecteur-generaal van de Inspectie Werk en Inkomen,
namens deze,
algemeen directeur

A.J. Duymaer van Twist